

BIBLIOTECA PRACTICĂ DE DREPT PENAL ȘI DREPT PROCESUAL PENAL

Laura Maria Stănilă

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ,
DREPTUL PENAL ȘI SISTEMUL DE JUSTIȚIE
PENALĂ

Amintiri despre viitor

Laura Maria Stănilă

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ,
DREPTUL PENAL
ȘI SISTEMUL DE JUSTIȚIE
PENALĂ

Amintiri despre viitor

Universul Juridic
București
- 2020 -

Cuprins

ABREVIERI FRECVENTE	7
CONTEXTUALIZARE	15
CAPITOLUL I. CE ESTE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ?	29
1.1. Scurt istoric al dezvoltării Inteligenței Artificiale	30
1.2. Câteva definiții ale Inteligenței Artificiale	35
1.3. Tipuri de Inteligență Artificială	36
1.3.1. General AI și Narrow AI	36
1.3.2. AI potentă și AI aplicată	38
1.3.3. Algoritmi matematici, Machine Learning și Deep Learning	39
1.3.4. Tipuri de algoritmi	45
1.3.5. Metodele de prelucrare a datelor ("învățare") ale sistemelor AI	51
1.3.6. Sisteme AI	54
1.3.6.1. Definiția și structura unui sistem AI	54
1.3.6.2. Ciclul de viață al sistemului AI	55
1.3.7. AI simbolică și AI statistică	57
1.3.8. Despre limita dezvoltării AI – Computere cuantice	60
CAPITOLUL II. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI DREPTUL PENAL	64
2.1. Inteligența Artificială – o provocare nouă pentru "bătrânul" Drept penal	65
2.2. Inteligența Artificială ca subiect de drept penal	71
2.2.1. Abordarea sistematică a problemei	71
2.2.2. Statutul legal al AI	75
2.2.2.1. Ce este, din punct de vede al naturii juridice, o entitate AI?	75
2.2.2.2. Teorii ce ar putea fundamenta acordarea personalității juridice unei entități AI	76
2.2.3. Personalitatea juridică, condiție pentru existența calității de subiect de drept a unei entități umane sau non-umane	81
2.2.3.1. Conceptele de personalitate juridică – personalitate virtuală – personalitate artificială	81

2.2.3.2. Pro și contra acordării personalității juridice/electronice unui sistem AI	86
2.2.3.3. Alte rezistențe istorice privind acordarea personalității juridice unor actori umani sau non umani	89
2.2.3.4. Condiții pentru existența personalității juridice a AI	100
2.2.4. De ce ar trebui să impunem răspunderea penală la AI?	102
2.2.5. Cum ar trebui să impunem răspunderea penală sistemelor AI? Modele, scheme și instrumente teoretice	102
2.2.6. Când ar trebui implementate noile instituții juridice cu aplicabilitate AI? Este necesar să impunem răspundere penală la AI?	106
2.2.7. Concluzii: putem sau trebuie să impunem răspunderea juridică și penală sistemelor AI?	107
2.3. Răspunderea penală a Inteligenței Artificiale	110
2.3.1. Punerea problemei.....	110
2.3.2. Modele propuse pentru angajarea răspunderii penale a AI	113
2.4. Inteligența Artificială ca mijloc de comitere a infracțiunii	122
2.5. Cazul particular al vehiculelor autonome (VA) – recunoașterea capacității penale electronice mai curând decât am anticipa?.....	128
2.5.1. Prezentarea conceptului de vehicul autonom (VA) și antamarea problematicii răspunderii penale a sistemelor AI în baza cărora VA operează	128
2.5.2. Discuții despre necesitatea reglementării VA și a sistemelor AI în baza cărora VA operează. Standarde, așteptări și concluzii	139

CAPITOLUL III. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI SISTEMUL DE JUSTIȚIE PENALĂ	143
3.1. Inteligența Artificială și justiția penală.....	144
3.1.1. Aspecte introductive cu privire la inteligența artificială (AI) – factor cheie al sistemului de justiție penală.....	144
3.1.2. Algoritmi care "se poartă urât" – "Misbehaving algorithms"	145
3.1.3. Prezentare generală a posibilităților de utilizare a AI în relație cu sistemul de justiție penală	148
3.2. Valențele Inteligenței Artificiale pentru sistemul de justiție penală – abordare specifică.....	157
3.2.1. Instrumentele de evaluare a riscului penal (IERP) – "Risk Assessment AI Tools"	157
3.2.1.1. Tipuri de instrumente de evaluare a riscului penal.....	157
3.2.1.2. Probleme referitoare la utilizarea IERP în sistemul judiciar	170

3.2.1.3. Concluzii și aserțiuni predictive. Ce trebuie făcut pentru a preveni efectele negative legate de utilizarea IERP?	183
3.3. Inteligența Artificială și investigația criminalistică: Sweetie și alte procedee probatorii electronice.....	185
3.3.1. Noile tehnologii și cercetarea penală. Necesitatea adaptării	185
3.3.2. Metode futuriste de detectare a criminalității	186
3.3.2.1. Chatbots	187
3.3.2.2. Analiza Big Data de către companiile VoIP	188
3.3.2.3. Software conceput în mod expres pentru a fi utilizat în faza de investigare a procesului penal.....	190
3.3.2.4. Analiza ADN prin intermediul instrumentelor AI	191
3.3.3. Un instrument controversat de investigație: Sweetie	194
3.3.3.1. Cine sau Ce este <i>Sweetie</i> ?.....	194
3.3.3.2. Probleme referitoare la utilizarea lui Sweetie în procesul penal	195
3.3.3.3. Evaluarea Sweetie în conformitate cu dreptul penal olandez. Noul cadru legislativ olandez.....	200
3.3.3.4. Recomandări ale Consiliul UE	203
3.3.3.5. Jurisprudență relevantă interesantă a țărilor UE.....	204
3.3.3.6. Observații finale. Sweetie si alți chatboți – o soluție pentru viitor?	208
3.4. Inteligența Artificială și evaluarea riscului penal.....	210
3.4.1. Ce este riscul?	210
3.4.2. Inteligența Artificială – instrument de management al riscului sau cauză generatoare de risc?	216
3.4.2.1. Despre AI în contextul riscurilor contemporane.....	216
3.4.2.2. De ce este importantă AI pentru societate?	217
3.4.2.3. AI – Instrument esențial în managementul riscului și factor generator de risc	219
3.4.2.4. Cadrul de gestionare a riscurilor pentru entități publice sau private (RMF – Risk Management Framework) raportat la AI	223
3.4.3. AI ca factor generator de risc.....	226
3.4.4. AI ca instrument de combatere a riscurilor	231
3.4.5. Concluzii privind utilitatea AI în predicția și managementul riscului juridic.....	237

CAPITOLUL IV. JUSTIȚIA ELECTRONICĂ	239
4.1. Ce este justiția electronică?	240
4.1.1. E-Justice asigură viitorul "juridic" al Europei	240
4.1.2. Clarificări terminologice	245
4.2. Despre riscurile și dezavantajele justiției telematice și digitalizate	253
4.3. Deschizătorii de drumuri – Experiența unor State curajoase în implementarea justiției telematice și digitalizarea justiției	255
4.3.1. Italia.....	256
4.3.2. Spania	258
4.3.3. Slovenia	259
4.3.4. Germania	260
4.4. Sistemul judiciar românesc și digitalizarea	262
4.5. Semnătura electronică	267
CAPITOLUL V. AI – PILULA EFERVESCENTEI STRATEGIILOR DE DEZVOLTARE INTERNAȚIONALE ȘI EUROPENE	277
CAPITOLUL VI. CONCLUZII SAU, MAI BINE ZIS, PREDICȚII	295
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	299